

ἔτι ἡ θέσις αὐτῆς ὥριται παρὰ τῇ μάλλον ἀξιο-
θουρήτῃ, ἀλλ' ἐπορεύθη εἰς Βαμβουλλίε, ὅπου ἡ
Μαρία-Λουίζα διεκρατεῖτο. Ἀλλ' ὅμως τοῦ αὐτο-
κράτορος τῆς Αὐστρίας ἀποφασίσαντος τὴν εἰς Βι-
έννην ἐπάνοδον τῆς ἑαυτοῦ θυγατρὸς, ἡ Ὀρτεν-
σία ἐπανῆλθεν εἰς Μαλμαίζον, ὅπου τὴν προσε-
κάλει ἡ ὁδὸν τῆς μητρὸς αὐτῆς, ἀπαρμυθῆτου
διὰ τὴν δυστυχίαν τοῦ Ναπολέοντος.

Τοιαύτη δὲ ἦν ἡ συμπάθεια καὶ τὸ αἶσθημα τοῦ
διαφέροντος, ἅπερ ἐνέπνευσεν πρὸς πάντας τοὺς
ξένους ἡγεμόνας ἡ εὐγενὴς τῆς θυγατρὸς τῆς Ἰω-
σηφίνης διαγωγή, ὥστε ἠθέλησαν νὰ τὴν ἀποχω-
ρήσωσι τῆς οἰκογενείας τοῦ συζύγου αὐτῆς, καὶ νὰ
τῇ ἀσφαλίσωσιν ἀνεξάρτητον τύχην· ἀλλ' ὅμως ἀ-
πέκρουσεν αὐτὴ γενναιοφρόνως τὸ προνόμιον τοῦ νὰ
μὴ ἦναι, ὥς οἱ λοιποὶ, δυστυχῆς. Ποιοὶ δὲ λόγοι
τὴν ἐπεισαν νὰ δεχθῇ, κατὰ τὸ 1814, τὰ διὰ τῆς
συνθήκης τοῦ Φοντενבלώ ἀπονεμηθέντα αὐτῇ ὁ-
φείλη, συνθήκης, δι' ἧς συνεκροτεῖτο τὸ δουκάτον
τοῦ Σαίν-Λαίου;—Τὸ μέλλον τῶν τέκνων αὐτῆς, ἀν-
τικείμενον προσφιλῆς τῶν φροντίδων τῆς.
(Ἀκολουθεῖ).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Η ΜΕΓΑΛΟΦΥΪΑ ΚΑΙ Η ΜΕΤΡΙΟΤΗΣ.

Κατὰ τὸ 1614, εἰς Τολέδον, ἐντὸς μικροῦ δω-
ματίου, περιέχοντος μίαν κλίνην, σάιμποδάς τινες,
πῖλον πτεροφόρον, ἐν πιστόλιον καὶ ἐν ξίφος, ἀνηρ-
τημένα εἰς τὸν τοίχον, ἀνὴρ τις κομήτης καὶ δασύν
ἔχων τὸν πώγωνα, κάτισχνος δὲ καὶ συντετριμμέ-
νος ὑπὸ τῶν συμφορῶν, ἐκάθητο πηλαιοῦν τραπέζης
χωλκινούσης τὸν ἑνα πόδα, κεκαλυμμένης ἐξ ἐπι-
στολῶν καὶ φυλλαδίων. Οὗτος ἦν ὁ δὸν Μανουὴλ
Σερβάντης, φροντιστὴς ὃν τότε τοῦ στρατοῦ Φι-
λίππου τοῦ Γ'. χάρις εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Φερ-
νανδεῆ δὲ Κάστρου, Κόμητος τοῦ Λέμου. Ἡ θέσις
αὕτη τὸν ἐμπόδιζεν ἀκριβῶς μόνον ἀπὸ τοῦ ν' ἀπο-
θάνῃ τῆς πείνης.

Ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς τοῦ *Δὸν-Κιχώτου*, περὶ μό-
νου τοῦ βιβλίου του μεριμνῶν, ἐθεώρει ἑαυτὸν τό-
τε τὸν εὐτυχέστερον τῶν θνητῶν. Εἶχε λάβει πρὸ
μικροῦ πέντε μεταφράσεις αὐτοῦ εἰς ὅλας τῆς Εὐ-
ρώπης τὰς γλώσσας, καὶ εἶχεν ἐνώπιόν του τριά-
κοντα ἐπιστολάς, ἐν αἷς οἱ ἐνδοξότεροι συγγραφεῖς
τῆς Γερμανίας, Ἰταλίας καὶ Γαλλίας, τὸν παρέ-
βαλλον πρὸς τὸν Ὀμηρον, τὸν Οὐιργίλιον, τὸν
Ὀβίδιον.

Λησμονῶν ὅτι ἔπρεμεν ἐκ τοῦ ψύχους, καὶ ὅτι
δὲν ἐπρογένη, περιεβάλλετο ὑπερηφάνως τὸν μαν-
δύαν του, ἔθεσε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς πεπλεκαιω-
μένης σπάθης, ἥτις τὸν ὑπερέττησεν εἰς τὴν μάχην
τῆς Ναυπάκτου (1), καὶ ἔβη μεγάλα διὰ τοῦ κοι-

τῶνός του, ὡς εἰ ὤδευεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Παρ-
νασοῦ.

Μετ' οὐ πολὺ γυνὴ τις εἰσῆλθε, εὐειδὴς εἰσέτι,
εἰ καὶ πάσχουσα καὶ τεθλιμμένη.

— Ἄκουσε, Κατερίνα, ἰδοὺ ἡ δόξα μας! ἐκράυ-
γασεν ὁ ποιητὴς, ῥίπτων τῇ δόνᾳ Σερβάντου (ἦτον
ἡ γυνὴ του) τὴν εὐγενῆ λείαν του ἐξ ἐπιστολῶν καὶ
βιβλίων.

— Ἡ δόξα μας; ἀπήντησεν ἡ σениόρα, στρέψα-
σα ἔνδακρυς τοὺς ὀφθαλμούς της, λαμπρὸν νόμι-
σμα, τοῦ ὁποίου ἰδοὺ τὸ ἀντίπτωτον.

Καὶ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν σύζυγόν της τρεῖς νέας
ἐπιστολάς. Ἡ πρώτη ἦτο τοῦ ἐκδότου του ἐκ Μα-
δρίτης, εἰδοποιούντος, ὅτι δὲν ἠγόραζον πλέον τὸν
Δὸν Κιχώτον, ἡ δὲ νὰ τὸν χλευάζωσι, καὶ
ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῷ ἔμενε χρεώστης 2,000 ρεα-
λίων, ἐλλείψει τῶν ὁποίων ὑποχρεοῦτο νὰ κλείσῃ
τὸ βιβλιοπωλεῖόν του.

— Τυφλὴ καὶ ἀγνώμων πατρίδα! εἶπεν ὁ Σερ-
βάντης, πίπτων ἀθύμως ἐπὶ τινος ἔδρας. Μὲ με-
τάφρασαν καὶ μ' ἐθαύμασαν εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην,
μὲ παραγνωρίζουσι καὶ μὲ χλευάζουσι εἰς τὴν
ιδίαν μου πατρίδα! — Ὅποια ἀνταμοιβὴ διὰ τὸ
χυθὲν αἷμά μου εἰς δέκα πεδία τῆς μάχης καὶ τῆς
αἰχμαλωσίας μου εἰς τοὺς Ἀφρικανούς.

Διὰ τῆς δευτέρας ἐπιστολῆς ὁ Κόμης τοῦ Λέμου,
τὸν προειδοποιεῖ ὅτι οἱ ἐχθροὶ του τὸν κατεμήνουσιν
ὡς καταχρώμενον τὰ δημόσια χρήματα, καὶ ὅτι ὁ
βασιλεὺς πρὸ ὀλίγον νὰ τῷ ἀφαιρήσῃ τὴν ὑπηρε-
σίαν, δι' ἧς ἐπορίζετο τὰ ἔξοδά του.

— Καὶ ἄλλος κτύπος τοῦ Ζωΐλου μου Ἀβελλε-
νέδα! εἶπεν ὁ ἀρματωλὸς (ιδάλως) ὕψων τοὺς ὤ-
μους καὶ ἀνοίγων τὴν τρίτην ἐπιστολήν.

Ἐγραφε ταύτην ὁ ἰδιοκτήτης τῆς οἰκίας, ὅστις
τὸν ὑπεχρέου ἡ νὰ πληρώσῃ, ἡ ν' ἀδειάσῃ τὴν
γωνιά.

— Ἰδοὺ διατὶ ἐμβαίω μὲ κενὰς τὰς χεῖρας,
εἶπεν ἡ σениόρα, ἐρυθρὰ ἐκ τῆς αἰσχύνης· οἱ παντο-
πῶλοι προειδοποιηθέντες, μὰς ἀρνούνται πᾶσαν
πίστωσιν. Εἶναι ἀνάγκη, ἐνδοξε ἄνερ, προσέθηκε
προσπαθοῦσα νὰ μειδιάσῃ, νὰ προγευματίσῃ μὲ
τὴν ἐσκορωδισμένην αὐτὴν κόχην τοῦ ἄρτου.

Ἀδιάφορον τοῦτο εἰς τὸν στρατιώτην τῆς Ναυ-
πάκτου, εἰς τὸν συγγραφεὰ τοῦ *Δὸν-Κιχώτου*. Δὲν
εἶχεν ὑπ' ὄψιν, εἰμὴ τὴν λήθην τοῦ ἀριστοουργήμα-
τός του, καὶ ἐσχόπει μόνον εἰς τὸ ν' ἀναδείξῃ
αὐτό.

— Εὐρον! εὐρον! ἐφώνησεν αἰφνης, μετὰ σκέ-

εἰς τὴν χώραν τῆς Νέας Καστίλλας. Ἀσπασθεὶς τὸ
στρατιωτικὸν στάδιον, ἐπολέμησεν ὑπὲρ τῶν Βενε-
τῶν εἰς Κύπρον, ὅπου ἠττήθησαν οὗτοι. Παρευ-
ρέθη ἀκολούθως εἰς τὴν μάχην τῆς Ναυπάκτου καὶ
τὸ 1572 εἰς τὴν ἐν Πελοποννήσῳ ἐστρατείαν. Ἀ-
πέθανε δὲ πένθης καὶ ἄθυμος εἰς τι μοναστήριον, τὴν
23' Ἀπριλίου 1616, τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν καθ'
ἣν ἐκηδεύετο ἐν Ἀγγλίᾳ λαμπρῶς ὁ Σακσπῆρος.

(1) Ὁ Σερβάντης Σααβιένδρα ἐγεννήθη τὸ 1547,

ψιν λεπτῶν τινῶν . . . Θέλω καταναγκάσει τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὸν βασιλέα τῆς εἰς τὸ νὰ ἐνασχοληθῶσι περὶ τοῦ ἱπποτοῦ τῆς Μάρρχης.

Ἡ γυνὴ τοῦ τὸν ἐβλεπε χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσῃ, τὴν ἐναγκαλίσθη μὲ εἶδος τι παραφορᾶς καὶ ἐκάθησε νὰ ἐργασθῇ, κοκκαλίζων συγχρόνως τὸ τεμάχιον τοῦ ἄρτου του.

Δύο ἤματα, δύο τε νύκτας ἔτρεχεν ὁ κάλαμός του ἐπὶ τοῦ χάρτου. Δὲν ἐσταμάτησεν εἰμὴ διὰ τὴν διαβροχὴν γελῶν καὶ νὰ χορεύῃ ἀπὸ χαρὰν, ὡς νὰ εἶχεν ἀνακαλύψῃ Καλλιφρονίαν τινά.

Τρεῖς ἐβδομάδας μετὰ ταῦτα, ἡ ἀνώνυμος σάτυρα, (pamphlet) τοῦ Βούσκα-πιδ ἐξεδίδετο εἰς φῶς εἰς Μαδρίτην, καὶ ἐπροκάλεσε τὴν πώλησιν τριακοσίων ἀντιτύπων τοῦ Δὸρ-Κιχῶιου, ἐντὸς 48 ὥρων.

Πῶς διεπράχθη ἡ μεταβολὴ αὕτη; Θὰ τὸ μάθωμεν ἀμέσως ἀπὸ τὸν Κόμητα Λέμον, ὅστις εἰσέρχεται κατηφής καὶ αὐστηρὸς εἰς τοῦ προστατευομένου του.

Ὁ Σερβάντης κεκοπιτικῶς ἐκ τῆς ἐργασίας, ἔκειτο εἰς τὴν κλίνην. Ἡ γυνὴ τοῦ καταθεῖσα τὴν κιθάραν τῆς, ἐγείρεται περιχαρής, βλέπουσα ἐρχόμενον τὸν μεγιστᾶνα.

— Φίλε, εἶπεν οὗτος, προσφέρων τὸ βαλάντιόν του εἰς τὸν συγγραφέα, φύγε τάχιστα, πρὶν σὰς συλλάβωσιν οἱ ἀγροναῖοι.

— Νὰ μὰς συλλάβωσι! κραυγάζει ἡ δόνα Κατερίνα μετὰ τρόμου.

— Ναί, ἐδημοσιεύθη εἰς Μαδρίτην φυλλάδιον, τὸ ὁποῖον θὰ φέρει τὴν τελείαν κατατροπὴν σου, δεικνύει ὅτι ὁ Δὸρ-Κιχῶιος εἶναι σάτυρα αἵματηρὰ ὅτι ὑπὸ τὰ ὀνόματα ἡρώων πλαστῶν βράβιζεις τὸν βασιλέα τῆς Ἰσπανίας καὶ τοὺς πρώτους μεγιστᾶνας τῆς αὐλῆς.

— Αἱ! ἡ σάτυρα αὕτη ἔκαμε κρότον; ἐρωτᾷ ὁ ποιητὴς ῥεμβὺς καὶ εἰρωνικὸς, ἀπὸ τῆς παλαιοκλίνης του.

— Τοῦ διαβόλου κρότον! Τὴν ἀρπάζουν ἀπὸ χεῖρα εἰς χεῖρα, ὑπὸ τὰ ὄμματα αὐτὰ τῆς Ἀγίας Εἰρμυδιάνδης.

— Καὶ ἀνατρέχουσιν εἰς τὸ βιβλίον διὰ νὰ παραβάλωσι τὰ λεγόμενα;

— Βεβαιότατα! καὶ αὐτὸ ἴσα, ἴσα, ἐπροκάλεσε τὴν διαταγὴν τοῦ νὰ σὲ συλλάβουν.

— Ἀρίστα! εἶπεν ὁ Σερβάντης, τέλος πάντων ἐπέτυχον! ὅταν ὁ Δὸρ-Κιχῶιος ἦτο καλὸν μόνον σύγγραμμα, δὲν κατεδέχοντο νὰ τὸ φυλολογήσουν. Γίνεται κακὴ τις πράξις καὶ ὅλοι τὸ ζητοῦν. Δὲν λείπεται πλέον εἰς τὸν συγγραφέα του παρὰ τὸ μαρτύριον, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης. Ἀς ἔλθουν λοιπὸν νὰ μὲ ρίψουν εἰς τὰ σίδηρα. Ἐγὼ ἔγραψα τὸν Βούσκα-πιδ.

— Σὺ; λέγει ὁ Λέμος, ἐννοῶν τὴν ἀπελπισίαν τοῦ φίλου του. Τότε ἡ σάτυρα αὕτη δὲν εἶναι παρὰ ψῦδος, καὶ ἡμπορῶ νὰ σὲ σώσω φανερόντων τὰ πάντα εἰς τὸν βασιλέα.

— Φυλάξου, κράνγάζει ὁ ποιητὴς! Θὰ μὲ ρίψῃς

πάλιν εἰς τὸ σκότος μὲ τὸ βιβλίον μου! Ἀρρ-σέ μας καὶ ἐμὲ καὶ τὸ βιβλίον μου, ν' ἀποκτήσωμεν τὴν φήμην διὰ τοῦ σκανδάλου καὶ τῆς καταδρομῆς. Δὲν εἶναι οὔτε ἰδικόν μου οὔτε ἰδικόν σου σφάλμα, ἐὰν τὸ ἔγκλημα ἐπιτυχάνει καλῆτερον παρὰ τὴν εὐφύαν.

Ὁ κόμης ἐθαύμασε τὸν ὑψίφρονα τοῦτον χλευασμὸν καὶ ὑπεσχέθη νὰ τηρήσῃ σιωπὴν.

— Ὅταν ὅλη ἡ Ἰσπανία, εἶπεν, ἀναγνώσῃ τὸν Δὸν Κιχῶτον, τότε θὰ ἦναι καιρὸς ν' ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι ἀριστούργημα! . . .

Τὸ αὐτὸ ἐσπέρας ὁ Σερβάντης ἐφυλακίσθη εἰς τὰς εἰρκτὰς τοῦ Τολέδου.

Ἀλλ' ἡ τύφλωσις τοῦ κοινοῦ καὶ τὸ μίσος τῶν ἀντιζήλων τοῦ ἀπεδείχθησαν ἰσχυρότερα τοῦ δόλου τῆς μεγαλοφυΐας του. Μετὰ τινῶν ἡμερῶν περιέργειαν, ἀπέριψαν τὸν Δὸρ-Κιχῶτον εὐρίσκοντες αὐτὸν ἀβλαβὴ καὶ ἄκακον. Ὁ δὲ Ἀβελλενέδας ἐδημοσίευσεν δεύτερον μέρος τοῦ ἱπποτοῦ τῆς Μάρρχης, παρωδῶν ἀθλίαν καὶ μονότονον, ὅπου μυρία ὕβρεις ἐτοξεύοντο κατὰ τοῦ Σερβάντου, ἐπευφημοῦντων ὅλων τῶν ἀρχικριτικῶν, τῶν καθηγητῶν καὶ φιλολόγων τῆς ἐποχῆς.

Ἡ φήμη τῶν ὕβρεων τοῦτον ἐφθασε καὶ μέχρ' εἰς φυλακῆς τοῦ ποιητοῦ, ὅστις ἐπανελάβε τὸν κάλαμον καὶ ὑπὸ τοὺς σκοτεινοὺς ἐκεῖνους καὶ πνιγηροὺς θόλους, εἰς τὸ θλιβερόν φῶς ἡμερῶν ὀδύνης καὶ τὸν πένταγον τῶν κλειθρῶν, ἄτινα τὸν ἀπεχώριζον τοῦ κόσμου, ἔγραψε τὴν ἀληθῆ συνέχειαν τοῦ μυθιστορήματός του, τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος, θαυμασιώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ πρώτου.

Ἐπεσκέφθη τότε αὐτὸν πάλιν ὁ κόμης Λέμος, ὅστις ἐπιτηδειότερος αὐτοῦ, ἠτοίμαζεν ἐπίσης τὸ τῆς ἀνταποδόσεως σχέδιόν του.

Φίλιππος ὁ Γ' εἶχε πάθει ὀφθαλμίαν τινὰ πεισματώδη, δι' ἣν ἦτο ἀνάγκη νὰ μείνῃ ἓνα μῆνα εἰς τὸ σκότος. Ἐζήτησε λοιπὸν παρὰ τοῦ κόμητος ἀναγνώστην τινὰ ἐπιτήδεον διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὴν πληξίν του, καὶ κατέδειξεν ὁ ἴδιος ὡς τὸ ἄριστον ἀντικείμενον τῆς διατριβῆς ταύτης, τὸν Δὸρ-Κιχῶτον τοῦ Ἀβελλενέδα, ὃν μόνος ὁ βασιλεὺς δὲν ἐγνώριζεν ἀκόμη.

Κατὰ πρωτὰν λοιπὸν τινά, ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ κόμητος ὠδηγήθει ὑπ' αὐτοῦ, ἐτοποθετήθη πρὸς τὸ ἀμυδρόν φῶς μιᾶς ὑποφειγούσης λυχνίας.

Ἡ πρώτη συνεδρίασις ἦτον ἀρκετὰ ψυχρά, μὲ ὅλην τὴν ζωηράν ἐνθουσιάν του ἀναγνώστου, ὅστις ἀπήγγειλε ποιικίλων καὶ μεταβάλλον τὴν ἀνάγνωσίν του, ὡς ἂν αὐτοσχεδίαζεν. Ὁ βασιλεὺς μολαταῦτα τῷ εἶπεν ὅτι ἦτο εὐχαριστημένος.

Τὴν ἐπαύριον ἡ συνέντευξις διεθερμάνθη. Ὁ ἀναγνώστης ἦτο προσοῦτον ἐμπνευσμένος, ὥστε Φίλιππος ὁ Γ' ἐπίστευσεν ὅτι παρέρρισκετο εἰς παράστασιν τινὰ κωμωδίας. Ἐβλεπε καὶ ἤκουε τὸν Δὸν-Κιχῶτον, τὸν Σάγγρον, ὅλα ἐν ἐνὶ τὰ πρόσωπα, ὡς νὰ ἐνῆργουν καὶ νὰ ὠμίλουν εἰς τὸν θάλαμόν του. Ἡδούκησε νὰ μειδιάσῃ καὶ εἶπεν τὸ «ἀρίστα!»

Ἡ τρίτη συνεδρίασις ὑπερέβη πάσας. Ὁ βασι-

λεὺς τεθειγμένος, ἐλησμόνησε τὴν ὥραν καὶ τοῦ ἐξέφυγε καγχασμός, ἐκπλήξας τὴν ἡχώ τοῦ θαλάμου, ἥτις οὐδέποτε ἤκουσε γελῶντα τὸν κατηφῆ τοῦτον βασιλέα. Ὁ ἀναγνώστης ἐθαρρύνει, ἐνεπνεύσθη ἔτι πλέον, καὶ Φίλιππος ὁ Γ'. τέλος ἀνακαγχάσας μέγα, ὡς ἀπλοῦς θνητός, ἐκραύγασε « Εἶναι θαυμάσιον! εἶναι ἀριστοῦργημα! »

Τὸ νέον τοῦτο πολὺν ἔκαμε κρότον εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ εἰς Μαδρίτην· ὁ βασιλεὺς ἐγέλασεν! ὁ βασιλεὺς ἀνεκάγχασε! Τὸ θαῦμα τοῦτο τὸ θαυματουργήσεν ὁ Δὸρ Κιχῶτος τοῦ Ἀβελλενέδα! Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὸν Ἀβελλενέδα.

Καὶ οὗτος ἐγοργοῦτο (ἐκαμάρωνεν) ἐπὶ τῷ θριάμβῳ του, εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τὴν πόλιν. Ὁ βασιλεὺς, εἰς τὸν πρῶτον χειρασπασμόν, τῷ συνέχαιρε καὶ τὸν ἀνύψου εἰς ὅλα τῆς δόξης καὶ τῆς μεγαλοφυΐας τὰ ἀξιώματα. Τὸν δὲ πτωχὸν Σερβάντην, τὸν γηραιὸν μονόχειρα, ποτὲ ὁ Ζωΐλος καὶ οἱ φίλοι του δὲν ὑπερεπλήρωσαν πλείων ὕδρων καὶ ἐπιγραμμάτων.

Ἐν μόνον ἐλυπεῖτο ὁ Ἀβελλενέδας, ὅτι δὲν ἡμπορεῖ νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ καταφιλήσῃ τὸν ἀναγνώστην, ὅστις διηρμήνευσε τόσον θαυμασίως τὸ σύγγραμμά του. . . Ὁ ἀναγνώστης, προσαγόμενος καὶ ἀπερχόμενος ἐν συνοδείᾳ αὐτοῦ τοῦ κόμητος Λέμου, ἀπέκλειπεν ἑαυτὸν τοῦ θριάμβου, μετ' ἀδιορθώτου μετριοφροσύνης.

Αἱ συνεδριάσεις ἐξηκολούθησαν μᾶλλον ἐπὶ μᾶλλον πολύωροι καὶ ζωηραί. Ὁ βασιλεὺς δὲν εἶχε πλέον ὧτα εἰμὴ διὰ τὸν Δὸρ Κιχῶτον καὶ τὸν ἐρμηνευτὴν του. Ἐλησμόνησε τὰς Ἰσπανίας καὶ τὰς Ἰνδίας, τοὺς προγόνους του καὶ τὴν ἐθιμοτυπίαν, τὴν πληξίν του καὶ τοὺς πόνους του, ἵνα ἀκούσῃ τὰ ἀνθραγαθήματα τοῦ καλοῦ ἵπποτου, τὰς παροιμίας τοῦ Σάγγχου, τὰς τύχας τῆς Δουλικίνεας καὶ τὸ πολίτευμα τοῦ Βαραταρία. . . Ὁ βασιλεὺς ἐξεκαρδίζετο, ἀκαταπαύστως ἐζήτηι τὴν ἐπανάληψιν πολλῶν περιόδων, πολλῶν εὐφυνῶν, τὰ ὅποια ἐφήρμοζεν ὁ ἴδιος εἰς τοὺς αὐλικούς. Ἐν ἐνὶ ἡ Α. Μεγαλειότης ἦτον εὐτυχής, ὡς ὁ ἔσχατος ὑπῆκος τοῦ βασιλείου του.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τοσαύτης εὐχαριστήσεως ἦτο ἡ ταχεῖς ἵασις τοῦ βασιλέως. Ἡ ἐπάνοδός του εἰς τὸ παλάτιον καὶ ὁ γενικὸς χειρασπασμὸς ὤρισθη μίαν ἐβδομάδα ταχύτερον. Οἱ ἐν Μαδρίτῃ διεδήλωσαν τὴν χαρὰν των δι' ἑορτῶν καὶ ὁ Ἀβελλενέδας, ἔξω ἑαυτοῦ γενόμενος ἀπὸ χαρὰν, καταδαπανήθη εἰς κατασκευὴν περιχρύσου ἐνδυμασίας, ὅπως παρουσιασθῇ πρεπόντως εἰς Φίλιππον τὸν Γ'.

Ἡ μεγάλη ἡμέρα ἔφθασε. Πληθὺς ἄπειρος διήρχετο ἐνώπιον τοῦ μονάρχου, ὃν ἐπανεβλεπον οἱ ὑπῆκοί του. Ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ δουκὸς Λέρμου, πρῶτου ὑπουργοῦ, ἐνδεδυμένος ὡς μεγιστάν τις μετὰ τὸν περικέντητον μανδύαν του, καὶ κρατῶν λαμπρὸν ἀντίτυπον τοῦ Δὸρ Κιχῶτου του, ὁ Ἀβελλενέδας κλίνει γόνυ ἐνώπιον τῆς Α. Μ. καὶ

τῷ προσφέρει τὸ βιβλίον, τὸ ὅποιον εἶχε τὴν δόξαν νὰ τὸν διασκεδάσῃ.

— Εἰπὲ νὰ μὲ ἱατρεύσῃ, ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ζήτησε παρ' ἐμοῦ ὅ,τι θέλεις.

Ὁ Ἀβελλενέδας ἔκρινεν εὐφυστάτον νὰ ζητήσῃ τὴν θέσιν τοῦ Σερβάντη εἰς Τολέδον, μετὰ αὐξήσιν βαθμοῦ καὶ διπλασιασμόν μισθοῦ. Καὶ Φίλιππος ὁ Γ' ἦτον ἔτοιμος νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν αἴτησίν του, ὅτε ὁ κόμης Λέμος ἐπλησίασεν, ὀδηγῶν ἄνθρωπον πενιχρῶς ἐνδεδυμένον καὶ τοῦ ὁποίου ἡ θέα ἀποσπᾷ τὴν κραυγὴν ὅλων τῶν παρεστώτων.

— Ὁ Σερβάντης ἐδῶ!

— Ναί, ὁ Σερβάντης, ἀπαντᾷ ὁ κόμης, ὁ συγγραφεὺς καὶ ὁ ἀναγνώστης τοῦ ἀληθινοῦ Δὸρ Κιχῶτου, ἐκεῖνου, ὁ ὅποιος σὰς ἔθελξεν εἴκοσι ἡμέρας, Μεγαλειότατε, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ σινιὸρ Ἀβελλενίδης εἶναι ἐντελῶς ξένος. Συγχωρήσατέ μοι ὅτι ἐτόλμησα ν' ἀφήσω ἐλεύθερον, λαβὼν τὸν λόγον του, ἕνα δέσμιόν σας, καὶ νὰ ἐπιτύχω τὴν περιστάσιν τοῦ νὰ σὰς ἀποκαλύψω ἄνδρα εὐφυῆ, συκοφαντηθέντα εἰς τὴν Μεγαλειότητά της.

Συγχρόνως ὁ Σερβάντης ἐγχειρίζει εἰς τὸν βασιλέα τὸ χειρόγραφον, ὅπερ ἀνέγνωσεν εἰς τὸν θάλαμόν του, καὶ τὸ ὅποιον ὁ βασιλεὺς ἀναγνωρίζει ἀναγνώσκων τὰ μέρη, τὰ ὅποια ἐνθυμούμενος γελᾷ ἀκόμη.

Ὁ γέλως οὗτος ἦτο δείγμα συγχωρήσεως. Ὁ Σερβάντης διηγεῖται τότε, ὅτι αὐτὸς ἔγραψε τὴν σάτυραν τοῦ Βούσκα-πιέ, ὅτι οὔτε λέξις ἐγγικτικὴ ὑπάρχει εἰς τὸν ἱππότην τῆς Μάρχης (ὁ βασιλεὺς ἐγνώρισεν τοῦτο ἐκ τῶν ἀναγνώσεών του) καὶ ὅτι τέλος τὸ μόνον του ἔγκλημα εἶναι, ὅτι κατεδόθη ὑπὸ τοῦ Ἀβελλενέδα καὶ τῶν φίλων του.

— Πολὺ καλὰ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀνοίγων τέλος τοὺς ὀφθαλμούς του, σὺ τώρα εἰπὲ τί ἐπιθυμεῖς παρ' ἐμοῦ.

— Τὴν τύπωσιν τοῦ βιβλίου μου, δαπάνη τοῦ δημοσίου, ἀποκρίνεται μετριοφρόνως ὁ ποιητής, μετὰ τῶν σημειώσεων καὶ σχολίων τῶν ξένων, οἵτινες ἐξετίμησαν αὐτὸ πρὸ τῶν συμπατριωτῶν μου.

— Σοὶ ὑπόσχομαι αὐτὴν τὴν τιμὴν, εἶπεν ὁ Φίλιππος, δίδων αὐτῷ ν' ἀσπασθῇ τὴν χεῖρά του, καὶ προσθέτω τὰς ὁποίας ἐμελλὰ νὰ πράξω πρὸς τὸν Ἀβελλενέδα χορηγίας· ἀφοῦ ἐπῆρε τὸ βιβλίον, ἤθελε καὶ τὴν θέσιν σου. . . θὰ τὴν λάβει ἀμέσως. . . εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Τολέδου.

Οὕτως ἐξεδικήθη ὁ Σερβάντης, καὶ ἐτιμωρήθη ὁ ἀνάξιος λογοκλόπος του. Ἀλλ' οὐαί! ἦτο γραπτὸν νὰ μὴ δυνηθῇ οὐδ' αὐτὸς ὁ βασιλεὺς νὰ τὸν σώσῃ ἐκ τοῦ πεπρωμένου του.

Ὁ Ἀβελλενέδας ἀνακτήσας τὴν ἐλευθερίαν του ἔγινεν πλούσιος, ἐνῷ ὁ μεγαλοφυὴς ἀνὴρ μετέπιπτεν εἰς τὴν λήθην καὶ τὴν ταλαιπωρίαν. Μόνον δὲ μίαν καὶ ἡμίσειαν ἑκατονταετηρίδα μετὰ τὸν θάνατόν του, ἐξεπλήρωσεν ἡ Ἰσπανία τὴν ὑπόσχεσιν Φίλιππου τοῦ Γ'. ἐκδοῦσα, δαπάνη τοῦ δημοσίου, τὴν

Δὴρ-Κιχῶτορ, πλουτισμένον μεθ' ὅλων τῶν φόρων
τῆς ἐπιστήμης, τῆς τέχνης καὶ τῆς βιομηχανίας
τῆς Καστιλλίας. (Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) ***

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΤΑΦΟΣ ΚΛΕΠΤΟΥ (1).

1.

Κούφια πέφτουν ντουφέκι' ἀπ' ἀνάρια,
Καὶ στοῦ Σίρτσι ταῖς ῥάχαις βοῖζουν,
Μαζευμένα εἶν' ἐκεῖ παληκάρια,
Ποῦ τὰ πεῦκα βογκᾶνε καὶ τρίζουν.

2.

Ἀπὸ ξένα λημερί' ἀνταμώνουν,
Σ' ἔρμωκλῆσι δλόγναντο ῥάχης,
Σ' ἓνα μνήμα βαιόκλαρα στρώνουν,
Κι' ἀνδριᾶς λέγουν τραγοῦδια καὶ μάχης.

3.

Χύθη ὁ ἥλιος· ἡ πάχνη διαλυέται·
Ἡ αὐγὴ σὰν τὴν νύκτι γελάει·
Ἦσαν πουλιοῦ ξεσιρμάδ' ἀγρυκείται,
Εἰς τὰ φύλλα τ' ἄερί ἂν περνάει.

4.

Σὲ δροσιᾶς ψηλαῖς στάλαις σκορπιώταν
Μὴ ἀντηλιάδα σὲ μύριας· κ' ἀγνάντια
Ἄν ἡ χλόη σὲ φύσημα ἐσιόταν
Λέγεις χίλια νὰ ἐτρέμην διαμάντια.

5.

Ξενοιαστὰ τὰ κλεφτόπλα πηδᾶνε,
Τὸ λιθάρι ἄλλοι ῥίχνουν σιμά τους.
Στ' ἀργυρὰ τους τσαπράζια βροντᾶνε
Τὰ χρυσά, κρεμκστὰ χιχμαλιά τους.

6.

Ρουσαλιοῦ ἐξημέρωνε ἄμερα
Ποῦ στὸν κάτω ἡ ψυχαῖς κόσμος κλείνεται (2),
Μὰ στοῦ Γεώργου τὸν τάφο μητέρα
Δὲ στενάζει, τραγοῦδι' ἀγρυκένται.

(1) Κρίνομεν περιττὸν νὰ ἐπιφέρωμεν πᾶν
σχόλιον περὶ τῆς παρούσης ποιήσεως, τῆς ὁποίας
χαρίεσσαι αἱ ιδέαι, ἑλληνικὴ ἡ ποίησις καὶ ἡ ὑπό-
θεσις. Εἵμεθα λίαν ὑπέρμαχοι τῆς δημοτικῆς γλώσ-
σης εἰς τὴν ποίησιν, ἵνα νὰ προσθέσωμέν τι καὶ
περὶ ταύτης. Κ. Π.

(2) Φρονεῖ ὁ λαὸς, ὅτι κατ' ἔτος ἐπὶ 50 ἡμέρας,
ἀπὸ τοῦ Πάσχα τῆς πρώτης ἀρχομένης, αἱ ψυχαὶ
τῶν θανόντων ἐπισκέπτονται τὰς ἐστίας τῶν ἐν
τῇ γῇ συγγενῶν καὶ φίλων· τὴν δὲ παραμονὴν τῆς
Πεντηκοστῆς ὅτι ἐπανέρχονται εἰς τὸν ἕδην διὸ

7.

Σταυραδέλφια στὸ χρόνο περνᾶνε,
Ὅτι χλιαίνει τὸ χιόνι καὶ λιώνει,
Τ' ἄρματά του εἰς πεῦκο κρεμᾶνε
Ποῦ τὸν ἔρημο τάφον του ἱσκιώνει.

8.

Δὲν τὸν κλαῖν' τραγουδᾶνε τὴν μάχη,
Ποῦ σκοτώθη καὶ ῥίχνουν λουλούδια·
Μόνη ὁ κλέφτης τιμὴ θέλει νᾶχη,
Σὴν πεθάνη νὰ βγάλουν τραγοῦδια.

9.

Ἐκεῖ ἀκοῦς τὸ ντουφέκι νὰ πέφτη,
Νὰ βογκοῦν ῥεματιαῖς στὴ βοή του·
Τέτοια δίδουν τιμὴ κάθε κλέφτη·
Τὶ ἀπὸ μὴ' ἀνοιξ' ἀρχίζ' ἡ ζωὴ του.

10.

Ἐχαμώγερε ὁ ἥλιος τὸ θράδι·
Τὰ πουλιά εἰς τὴν ἔρμω σιγοῦσαν,
Μιᾶς φλογέρας βοσκοῦ στὸ λειβάδι
Τὰ λαλήματ' ἀκόμη ἀντηχοῦσαν.

11.

Τὰ κλεφτόπλα τριγύρω καθίζουν,
Γιὰ τὸ Γεώργο νὰ λέν ἀρχινᾶνε,
Μὰ τὰ μάτια τοῦ Λάμπρου θακρύζουν,
Βουρκωμένα εἰς τὸ μνήμα γυρνᾶνε.

12.

« Μ' ἀπιστιά τὸν σωτώσαν, τοὺς λέγει,
Στὸ δεξί μου φονεύη τὸ πλάι·
— Λάμπρο πές, «ας, τοῦ λέν, κ' αὐτὸς κλαίγει
Καὶ μὲ πόνο ψυχῆς ἀρχινάει.

13.

« Τοῦ μαγιοῦ γλυκοχάραξε ἡ πούλια
Μελιχό τὸ φεγγάρι ἐφαίνόταν,
Πορπολίξαν στὰ φύλλ' ἀγριοπούλια
καὶ στοὺς κάμπους ἡ πάχνη ἀπλονόταν.

14.

Μ' ἓνα ὄνειρο ὁ Γεώργος ξυπνάει,
Συφορά! σὰν νὰ γνώρισε ὁ νοῦς του,
Σ' ἐννοιαῖς μύριας τὸν νοῦ του σκορπάζει,
Μὰ κρυμμένους κρατᾷ τοὺς σκοπούς του.

15.

Δὲν παιδιὰ τὸ σφαχτὸ πρὶν νὰ σφάζουν,
Πῶς τὸ μαῦρον τὸν χάρο γνωρίζει,
Καὶ τὴν ὥρα μαχαίρι ποὺ δράζουν,
Δὲν πηγαίνει, νοιασμένο μουγκρίζει.

τὴν ἐσπέραν ἐκείνην καίουσι λίθον ὅπισθεν τῶν
θυρῶν, καὶ καθαρίζουσι τὰς οἰκίας, ἵνα φύγωσιν αἱ
ψυχαὶ εὐχαριστημέναι· Εἰς τὸ Σολιμὰ τῆς Τριφυλ-
λίας τελεῖται μάλιστα πανήγυρις ὑπὸ τὸ ὄνομα
εορτῇ τῶν ψυχῶν ἡ ρουσαλιού, ἐν ᾗ τραγοῦδον ὡς
πρῶτον τραγοῦδι αἱ χωρικαὶ παρθένοι· τὸ « Ὅλα
νὰ πᾶν τὰ σάββατα καὶ πίσω νὰ γυρίσουν, τοῦ
ρουσαλιού τὸ σάββατον νὰ πάη νὰ μὴ γυρίσῃ. κλ. »